

לזכרו של פרופ' יונתן (יוני) כהן

גבי וימן

In memory of Prof. Jonathan (Yoni) Cohen

Gabi Weimann

שבועות מספר לפני מותו שלח יוני מייל קצר לכל חברי החוג לתקשורת בחיפה והודיע כי מחלת הסרטן הכתה בו שוב. בדרכו הישירה והבלתי מתחסדת סיפר כי מותו קרוב וכי החליט לבלות את ימיו האחרונים בביתו ובחיק משפחתו. בשיתוף בני משפחתו וחבריו בחוג, הצלחנו לארגן לכבודו כנס הוקרה, שבו נכחו מאות מעמיתיו, סטודנטים, חוקרים ועוד, מהארץ והעולם. יוני, חלש אך צלול וחד, הקשיב לסקירות של מחקריו, תרומתו, פועלו הבין-לאומי והישגיו הרבים.

יוני היה סטודנט שלי, ולאחר מכן עמית, שותף למחקר והוראה וחבר יקר. יוני השכיל לגעת באלפי אנשים, שלמדו להוקיר את פיקחותו, כישוריו המיוחדים וחריצותו. הוא נחשב לאחד החוקרים המרכזיים בישראל בתחום הפסיכולוגיה של התקשורת, השפעות המדיה והקשרים הרגשיים והפסיכולוגיים של קהלים לדמויות ולסיפורים באמצעי התקשורת. הוא התעמק בקשר **הפסיכולוגי בין האדם לעולם התקשורתי**. מחקריו מסייעים להבין מדוע אנחנו נקשרים לדמויות על המסך, כיצד סיפורים משפיעים עלינו, ומדוע קשר רגשי עם דמות ציבורית עשוי לתרום גם לעיצוב עמדות

פוליטיות. לא רבים בקהילת חוקרי התקשורת בישראל הגיעו למעמד בין-לאומי כמו זה של יוני: הוא זכה להיות Fellow של ה־International Communication Association, עורך של כתבי עת מובילים בעולם, חוקר בעל שם המצוטט לרוב, זוכה סדרתי במענקי מחקר תחרותיים ומרצה מצטיין.

יוני התאפיין בסטנדרטים קפדניים והחמיר עם סטודנטים, עמיתים ומונחים, וגם עם עצמו. מחד גיסא הוא היה מרצה קשוח ובלתי מתפשר; ומאידך גיסא השקיע את כל ליבו ומרצו בסטודנטים שלו, שעבור רבים מהם היה למנטור, מורה דרך מסור ומודל לחיקוי. הוא היה ביקורתי, לעיתים בלתי מתפשר וישיר מאוד. בכנס ההוקרה לזכרו תיאר פרופ' נתן ולטר, סטודנט לשעבר של יוני, את התגובה האופיינית והייחודית שלו: "כשמציגים בפניו רעיון מחקרי, הוא מסתכל על התקרה, מכווץ עיניים ומחייך. זה עשוי לגרום למציג לחשוב בטעות שיוני אוהב את הרעיון - אך בפועל זה אינו המצב. בתוך שתי דקות בלבד, יוני היה מסוגל לפרק כל מחקר או רעיון, להצביע על כל הליקויים ולהסביר איך לשפר אותו". מי שלמד להכיר את יוני ידע כי הוא עשה זאת כדי לבנות ולא להרוס, כדי לתקן ולא לפגוע. כך נהג עם כולם - מתלמידים ועד חוקרים בכירים ומנוסים.

על יכולתו לשמש "איפכא מסתברא קונסטרוקטיבי", כפי שכיניתי אותו, למדתי במשך שנים של עבודה משותפת במחקרים, כתיבה, הנחיה והוראה. לכן לא היססתי להציג בפניו טיוטות של מאמרים או לקטי ממצאים - ולא אחת קיבלתי ממנו מקלחת צוננת, אבל תורמת וחשובה. יוני חינך אלפי סטודנטים, ורבים מאלה שלמדו אצלו הבינו שמאחורי החזות הקשוחה מסתתרים לב חם ואכפתיות רבה. לא מעט מהם הצליחו להתקדם לדרגות בכירות בעולם האקדמי, וידעו להכיר תודה למי שפרץ עבורם את הדרך.

במשך שנים נאבק יוני בבריאות רופפת ועבר ניתוחים מורכבים, אך לא הפסיק ללמד ולחקור. לצידו עמדו לביאות אמיתיות, אשתו ובנותיו, שליוו אותו בימים קשים ובמאבק המתמשך. יוני הותיר את כולנו, משפחתו, עמיתיו ותלמידיו, מיותמים וכואבים. קשה לי לחשוב על החוג לתקשורת באוניברסיטת חיפה ללא ההומור של יוני, חילופי הצעקות בישיבות ודיונים (גם שם הוא היה ה"איפכא מסתברא"), ללא הדלת הפתוחה תמיד של משרדו, ללא החיוך של יוני היושב עם רגליו על השולחן.